

SÁRKÁNY PÉTER: A FILOZÓFIA MINT PRAXIS Tanulmányok a filozófia, a pszichoterápia és a szociálpedagógia határterületeiről

Sárkány Péter új, saját szövegeit egybegyűjtő tanulmánykötete mindenképpen hiánypótló vállalkozásnak tekinthető. Implicit módon ugyanis megadja a maga válaszát arra a kortárs közgondolkodásban egyre inkább meggyökeresedő általános véleményre, mely szerint a filozófia, a humán tudományok a társadalom szempontjából nem termelnek hasznos/haszonsítható tudást. A tanulmánykötet ezzel szemben rámutat arra a sokirányú kapcsolati hálóra, amely a filozófiát az élet gyakorlati területeihez köti, és amelyről az átlag véleményformálónak nem föltétlenül van tudomása. Ezért a könyvet egyaránt haszonnal forgathatja akár szakember, akár érdeklődő olvasó is — bár a könyv inkább az előbbi csoportnak készült. E kapcsolati rendszert jól mutatja a kötet alcíme, mely tematikai csomópontokként a filozófia, a pszichoterápia és a szociálpedagógia háromszögét vázolja föl, hangsúlyozva egyúttal a filozófia határterületi pozícióját. Sárkány Péter a könyv előszavában kifejti, hogy e kötet előző munkájának, a *Filozófiai lélek gondozás. Fenomenológia — egzisztenciaanalitikus logoterápia — filozófiai praxis* (Jel Kiadó, Budapest, 2008) című kötetének szerves folytatása.

A filozófia gyakorlati alkalmazását a szerző eltérő megközelítésekből vizsgálja; az általános életgyakorlatban, valamint a segítőszakmák esetében más-más definíciós lehetőségeket vázol föl, tehát nem is annyira „filozófiáról”, mint inkább „filozófiákról” beszél. E munka során tehát nem mulasztja el sem az antik hagyománnyal, sem a kurrens filozófiai gondolkodás eredményeivel való számvetést. Rámutat például az antik filozófiának arra a lényeges vonására, hogy az a maga korában kifejezetten gyakorlati célt szolgált. Sárkány megállapítása szerint az antik filozófiát életformának tekintették, ellentétben a mai perspektívánkkal. Ennek megfelelően igyekszik újraaktivizálni e klasszikus fölfogást, áthidalni az évezredek szemléleti szakadékokat.

A kötet alapvetően négy pilléren nyugszik, a tanulmányok négy nagyobb fejezetet alkotnak. Mindegyik fejezet egy-egy nagyobb témakört jár körül, szövegenként eltérő, ám egymáshoz kapcsolódó szempontok mentén. Az első fejezet szövegei az életformaként, lelkigyakorlatként művelt bölcelet antik gyökereit tárják föl, a gondolatmenet végül eljut a modern életbölceleti elgondolások, konkrétan Pierre Hadot, Wilhelm Schmid, valamint Michel Foucault gondolatrendszerének összehasonlító elemzéséig. A második fejezet már erőteljesebben pszichológiai irányultságú, mert a

bölcelet és a pszichológia határterületein mozog. A fejezet célja egyfelől a Martin Heidegger és Ludwig Binswanger között kialakult, az egzisztenciaanalízisről szóló elméleti vita tárgyalása, másfelől Roman Ingarden és Viktor E. Frankl elméleteinek összehasonlítása, mely a logoterápia és az egzisztenciaanalízis kérdéseivel kapcsolódik. A harmadik fejezet a bölcelet és a szociális segítőszakmák, azaz a szociális munka és a szociálpedagógia kapcsolatát hivatott kifejteni. Ennek során kimerítően tárgyalja a szakmacsoport (ön)identifikációjának problémáit, különös tekintettel a posztmodern szociálmunka-modellre. Kitér továbbá a már tárgyalt különböző bölceleti részdiszciplínák (mint az etika, az egzisztenciaanalízis) és a szociális munka kapcsolataira is. A negyedik fejezet Heidegger munkásságának egyik leghangsúlyosabb szakaszát, az 1919–1930 közötti időszakot tekinti át a fenomenológia, a hermeneutika és a metafizika viszonyrendszerének fölvázolása mentén, valamint a humanizmus mai filozófiában betöltött státuszára kérdez rá, a fogalom huszadik századi kritikájának tükrében, illetve annak a pedagógiával való kapcsolata alapján. A kötetet végül részletes irodalomjegyzék egészíti ki.

Sárkány Péter tanulmánykötete tehát — kapcsolódva egyszersmind előző könyvének tematikájához is — több választ is kínál a filozófia felhasználhatóságára, applikálhatóságára, mind az általánosságban vett emberi életgyakorlat, mind a szociális szakmák gyakorlatának tekintetében. (*L'Harmattan – Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola*, Budapest, 2014)

TANOS MÁRTON

ZSENGELLÉR JÓZSEF: A KÁNON TÖBBSZÓLAMÚSÁGA

1999-ben, a Szegei Bibliikus Konferencián elhangzott előadásom mottójaként idéztem az előző évben elhunyt jeles strasbourgi protestáns bibliikus, Edmond Jacob mondatát: „Jó lenne, ha a bibliikus bevezetés-tudomány többé nem csupán függelékként tárgyalná a kánon kérdéseit”. Jacob e mondata egy 1974-ben rendezett konferencián hangzott el — Magyarországon viszont egészen mostanáig kellett várni arra, hogy sürgető felhívását valaki ne csupán komolyan vegye, hanem valóban tengeri energiát fektessen abba, hogy az ószövetségi kánon kialakulását értő módon mutassa be a hazai olvasóközönségnek.

Hogy Zsengellér József munkája valóban időszerű és hiánypótló, azt mi sem mutatja jobban, mint egy pillantás a bevezetés-tudomány magyar nyelvű szakirodalmára. Mind protestáns, mind katolikus részről rendelkezünk szakmai pontossággal megírt, korunk tudományos követelményeinek megfelelő, átfogó bevezetésestanokkal, ezek mind-